VYRIAUSIOJI TARNYBINĖS ETIKOS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Goštauto g. 9, 01108 Vilnius, tel. (8 5) 212 4396,
el. p. vtek@vtek.lt, www.vtek.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188736355

Lietuvos Respublikos Seimo narei 2022-12- Nr. S- -(1.2E)
Ligitai Girskienei
El. p. *ligita.girskiene@lrs.lt*

DĖL INFORMACIJOS APIE GAUTO PRANEŠIMO NAGRINĖJIMĄ PATEIKIMO

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – Komisija, VTEK): Komisijos pirmininkas Gediminas Sakalauskas, nariai: Evelina Matulaitienė, Virginija Aleksejūnė, Tomas Blinstrubis ir Martinas Žaltauskas, 2022 m. gruodžio 21 d. posėdyje susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 25 straipsnio 5 dalies 1 punkto tvarka Jūsų pranešimo pagrindu surinkta papildoma medžiaga, priėmė šiuos sprendimus:

1. nepradėti tyrimo dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro Dainiaus Kreivio elgesio atitikties Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – Interesų derinimo įstatymas) nuostatoms;

2. pradėti tyrimą dėl Lietuvos Respublikos finansų viceministro Gedimino Norkūno elgesio atitikties Interesų derinimo įstatymo nuostatoms.

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro Dainiaus Kreivio elgesio

Portale *www.lrt.lt* paskelbtoje publikacijoje „LRT tyrimas. Politikų apsisprendimas: turi „Igničio“ akcijų, bet apie tai neskelbia“, kurios nuorodą pateikėte pranešime, skelbiama, kad ministras Dainius Kreivys turi 40 proc. bendrovės „Catus“, kuri valdo daugiau negu 90 proc. bendrovės „Norteo“ akcijų. Pastaroji yra įsigijusi AB „Ignitis grupė“ akcijų. Prašote šią situaciją įvertinti privačių interesų deklaravimą ir interesų konflikto valdymą reglamentuojančių Įstatymo nuostatų požiūriu.

Atsakydami į Jūsų pranešimą informuojame, kad Interesų derinimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintos deklaruojančių asmenų, taip pat ir valstybės politikų, pareigos. Tarp jų – teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra (Interesų derinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktas) bei nustatyta tvarka deklaruoti privačius interesus (Interesų derinimo įstatymo 3 straipsnio 2 dalis).

Deklaruotinų duomenų sąrašas pateikiamas Interesų derinimo įstatymo 6 straipsnyje, kurio pirmojoje dalyje įvardijami visais atvejais privalomi deklaruoti duomenys, o antrojoje – egzistuojantys ar galintys atsirasti privatūs interesai, kurių pagrindu asmens tarnybinėje veikloje gali kilti interesų konfliktas.

Aptariamu atveju aktualus Interesų derinimo įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 3 punktas, kuriame nurodoma, kad visais atvejais privačių interesų deklaracijoje privalu nurodyti duomenis apie juridinius asmenis, kuriuose deklaruojančio asmens, jo sutuoktinio, sugyventinio ar partnerio

turimų akcijų suteikiami balsai visuotiniame akcininkų susirinkime ar turimos juridinio asmens dalyvio teisės kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse leidžia daryti lemiamą įtaką šių juridinių asmenų veiklai.

Atkreiptinas dėmesys, kad minėtoje Interesų derinimo įstatymo nuostatoje įvardytas konkretus deklaruotinas duomuo, paremtas deklaruojančio asmens ryšiu su juridiniais asmenimis, kuriuose jo (kaip fizinio asmens) turimų akcijų suteikiami balsai visuotiniame akcininkų susirinkime leidžia daryti lemiamą įtaką šių juridinių asmenų veiklai. Interesų derinimo įstatymas neįpareigoja privačių interesų deklaracijoje nurodyti duomenis apie deklaruojančiojo valdomų bendrovių dukterines įmones ir jų įgytas akcijas.

Energetikos ministras Dainius Kreivys savo privačių interesų deklaracijoje yra nurodęs ryšį su UAB „Catus“ ir duomenis apie dukterines jos bendroves. Kaip minėta, Įstatyme nenustatyta pareiga pateikti informaciją apie bendrovės, kurios akcijų turi deklaruojantis asmuo, dukterinių bendrovių turimas akcijas. Tokie duomenys gali būti pateikiami deklaruojančiojo nuožiūra, bet tai nėra privaloma.

Svarbu paminėti, kad deklaruojančio asmens suinteresuotumas, galintis lemti interesų konflikto situaciją, kildinamas iš to paties Interesų derinimo įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodomų deklaruotinų duomenų ir egzistuojančių ar galinčių atsirasti privačių interesų. Minėtųjų Įstatymo nuostatų kontekste sprendžiant klausimą dėl Energetikos ministro Dainiaus Kreivio privataus intereso šaltinio, matyti, kad jis galėtų būti paremtas ryšiais su UAB „Catus“, o bet kokios kitos aplinkybės, susijusios su šios bendrovės dukterinių bendrovių įgytomis akcijomis, Interesų derinimo įstatymo nuostatų taikymo prasme yra pernelyg nutolusios ir nesukuria prielaidų akivaizdžiam ir tiesioginiam privačiam interesui rastis.

Įvertinus Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 25 straipsnio 5 dalies 1 punkto tvarka surinktą papildomą medžiagą, nenustatyta duomenų, liudijančių esant kitų tiesioginių Energetikos ministro Dainiaus Kreivio sąsajų su AB „Norteo“ ar AB „Ignitis grupė“. Nesama informacijos, kad ministras (kaip fizinis asmuo) būtų minėtųjų bendrovių tiesioginis savininkas, darytų lemiamą įtaką šių juridinių asmenų veiklai ar dalyvautų jų valdymo ir kontrolės procesuose. Remiantis surinkta medžiaga, be kita ko, matyti, kad nei asmeniškai Dainius Kreivys, nei jo tiesiogiai valdoma bendrovė finansinės grąžos iš AB „Ignitis grupė“ negavo. Atsižvelgus į tai, negalima daryti prielaidų apie tiesioginį ir akivaizdų privatų interesą, o privataus intereso nebuvimas šalina ir paties interesų konflikto atsiradimo galimybę.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – ir LVAT) yra pasisakęs, kad Komisija, pripažindama, jog valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo veikė interesų konflikto situacijoje, kiekvienu atveju turi aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyti, kokios faktinės aplinkybės patvirtina asmens turėtą turtinį ar neturtinį suinteresuotumą. Šių aplinkybių vertinimas negali būti grindžiamas prielaidomis, nerealiomis ar mažai tikėtinomis hipotetinėmis išvadomis ir spėliojimais apie valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens galbūt turėtą ar ateityje būsiantį suinteresuotumą *(LVAT 2014 m. balandžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{442}-1009/2014).* Komisijai, gavusiai suinteresuoto asmens pranešimą (skundą), jame pateikti duomenys turi būti pakankami konstatuoti, kad valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens veika gali būti vertinama kaip pažeidžianti Interesų derinimo įstatymo nuostatas. Komisija turi diskrecijos teisę spręsti klausimą dėl jai adresuoto pranešimo (skundo) apie tariamai padarytus teisės pažeidimus priėmimo nagrinėti iš esmės *(LVAT 2013 m. spalio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-1601/2013).*

Įvertinusi teisės aktų, galiojančios LVAT praktikos bei pateiktų faktinių aplinkybių visumą, Komisija, vadovaudamasi Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatomis, nusprendė nepradėti tyrimo dėl Jūsų pranešime aprašytų aplinkybių, susijusių su Energetikos ministro Dainiaus Kreivio veikomis, vertinimo Interesų derinimo įstatymo nuostatų

požiūriu. Paaiškėjus naujoms aplinkybėms, patvirtinančioms galimą Interesų derinimo įstatymo nuostatų pažeidimą, klausimas dėl pranešime aprašytos situacijos teisinio įvertinimo gali būti sprendžiamas pakartotinai.

Dėl Lietuvos Respublikos finansų viceministro Gedimino Norkūno elgesio

Minėtoje publikacijoje nurodomos aplinkybės ir dėl viceministro Gedimino Norkūno privačių interesų deklaracijoje nurodytų duomenų, susijusių su AB „Ignitis grupė“ įgytomis akcijomis, ir jų pagrindu galbūt susiklosčiusios interesų konflikto situacijos. Kadangi AB „Ignitis grupė“ yra priskirta viceministro kuravimo sričiai, prašote įvertinti šią situaciją Įstatymo nuostatų požiūriu.

Siekdama išsamiai įvertinti šioje Jūsų pranešimo dalyje nurodytas aplinkybes, VTEK Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo 25 straipsnio 5 dalies 1 punkto tvarka surinko ir išnagrinėjo papildomą su šia situacija susijusią medžiagą. Pradiniais duomenimis, Gediminas Norkūnas su AB „Ignitis grupė“ yra susijęs nuo 2020 m. spalio 2 d. Laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 5 d. iki 2022 m. lapkričio 24 d. viceministro kuravimo sričiai buvo priskirta AB „Ignitis grupė“. Esama duomenų, kad viceministras Gediminas Norkūnas, atlikdamas tarnybines pareigas, galbūt sprendė su minėta bendrove susijusius klausimus.

Todėl, VTEK nusprendė pradėti tyrimą, kurio metu bus vertinama, ar viceministras Gediminas Norkūnas dalyvavo su AB „Ignitis grupė“ susijusių sprendimų rengimo, svarstymo ir priėmimo procedūrose ir, ar tokia veika nepažeidė draudimo dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti arba atlikti kitas tarnybines pareigas, jeigu jos yra susijusios su deklaruojančio asmens privačiais interesais (Interesų derinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkto bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos). Atliekant tyrimą, kartu bus nagrinėjamos privačių interesų deklaravimo aplinkybės ir vertinama, ar nustatyta tvarka privačių interesų deklaracijoje nenurodęs egzistuojančių privačių interesų, atsiradusių sudarius sandorius su AB „Ignitis grupė“, Gediminas Norkūnas nepažeidė Interesų derinimo įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatų. Apie VTEK atliekamo tyrimo eigą ir rezultatus informuosime papildomai.

Šis Komisijos sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

Komisijos pirmininkas Gediminas Sakalauskas

Jurgita Jurkienė, mob. 8 647 17 610, el. p. jurgita@vtek.lt